

Ёлғончи, фирибгар ва ўғри йўловчи

Image not found or type unknown

14:00 / 19.08.2022 4556

Ҳикоя қилинишича, араб чавандози саҳрода от устида борар эди. Йўлда ташналикдан қийналаётган бир кишини кўриб қолди. Бояги одам чавандоздан сув сўради. Чавандоз унга сув берди. Сувни ичиб бўлгач, бироз сукут қилиб турди. Чавандоз йўловчининг отга миниш истаги борлигини, аммо буни айтишдан уялаётганини сизди.

Унга қараб: «Отимга минасизми, сизни манзилингизга олиб бориб қўяман», деди.

Йўловчи: «Сиз чиндан ҳам олийжаноб инсон экансиз, раҳмат сизга, уловингизга минишни хоҳлаб турган эдим, аммо уялганимдан айта олмаёғандим», деди.

Чавандоз табассум қилди ва йўловчини отга миндиришга уринди, аммо йўловчи отга мина олмади.

Йўловчи: «Мен чавандоз эмасман, оддий деҳқонман, отга минишга одатланмаганман», деди.

Чавандоз йўловчини отга минишга қарашиб юбориш учун уловидан тушишга мажбур бўлди. Йўловчини энди отга миндирган эдики, у отни бир урди-да, тажрибали чавандозга ўхшаб уловни чоптириб қочиб кетди. Чавандозимиз фирибгарлик ва ўғриликка дуч келганини англади. Ўғрининг ортидан баланд овозда қичқириб: «Қулоқ сол, ҳой сен, қулоқ сол», деди. Ўғри чавандознинг нидосини эшитиб, узоқдан: «Нима дейсан», деди.

Чавандоз: «Менинг бу қилган ишимни ҳеч кимга айтма, илтимос», деди.

Ўғри йўловчи: «Ўлаётганингда ёмон ном қолдиришдан қўрқяпсанми?», деб сўради.

Шунда чавандоз: «Йўқ, мен одамлар орасида яхшилик қилиш фазилати йўқолиб қолишидан қўрқяпман», деб вазиятни тушунтирди.

Хулоса

Ҳозир ушбу ҳикояда ташна йўловчи томонидан бир неча гуноҳлар содир этилди. Аввало, у чавандозни алдаб отга мина олмайман, оддий деҳқонман деяпти. Кейингиси ўғрилик жинойтини содир этипти. Яхшиликка муносиб жавоб қайтариш ўрнига нонкўрлик қилди. Борди-ю бу воқеа одамлар орасида тарқалиб кетса, инсонлар орасида бир-бирига нисбатан ишончсизлик пайдо бўлиб, ўзаро яхшилик қилиш фазилати йўқолиб боришига сабаб бўлади.

Ёлғончи ўзига фойда етишини кўзлаб, одамларни алдаб, ўз манфаати учун ёлғон гапиради.

Одатда одамлар ёлғонга унчалик эътибор бермайдилар. Ёлғон фақат ёлғончининг ўзигагина маънавий зарар келтиради, деб ўйлайдилар. Аслини олганда эса ёлғон йўлида учраган ҳар қандай нарсага олов пурқаб, куйдириб-ёндириб, янчиб ўтувчи аждаҳо каби ҳамма нарсага зарар етказди. Ҳатто ҳаётнинг барча соҳаларида бирин-кетин фалокатларга олиб келиши ҳам мумкин.

Шу сабабли Исломда бошқалар учун арзимас нарса ҳисобланган ёлғонга жиддий эътибор берилади, унга қарши курашилади.

Аллоҳ таоло Ғофир сурасида марҳамат қилади:

دَقَّوْهُ لِّلَّذِي يَبْرَأَ لِقَائِي نَأْتِجَ رَنُوتِ قَتَاهَا مِي مُتَّكِي نَوَعْرِفِ لَأَنَّ مِّنْ مَّوْمِنٍ لَّجَرَّ لِقَاوِ
مُكْبِصِي أَقْدَاصِي كَيْ نَأُوهُ بِدَكِّهِ لَعَلَّ عَفَا بِدَاكُ كَيْ نَأُوهُ مُكْبِّرٍ نَمِتَانِّي بِلَابِ مُكْءَاجِ
بَادِكُ فِرْسَمٍ وَهُوَ نَمِي دَهِي آلَ لَلَّ نَأْمُكُ دَعِي يَدُّ لَأُضَعَبِ

«Албатта, Аллоҳ ҳаддидан ошган, каззоб шахсни ҳидоят қилмас» (28-оят).

Ушбу ояти каримада каззоб шахс ҳаддидан ошган киши бўлиши таъкидланмоқда. Бундан ёлғончи одам гап-сўзида ҳаддидан ошиши келиб чиқади. Энг даҳшатлиси, ёлғончини Аллоҳ таоло ҳидоят қилмас экан.

Аллоҳ таоло барчамизни ёлғон гапиришдан ва ёлғончиларнинг макрига дучор бўлишдан асраб, жамиятимизни бу каби иллатлардан покласин.

Нозимжон Ҳошимжон таржимаси

Хуршид Маъруф тайёрлади